

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

17/99

(Afgesloten 261200 MEI 1999)

Conclusie/vooruitzicht

De strijd in Kosovo heeft ook gevolgen voor de situatie in Bosnië-Herzegovina en Kroatië. De effecten zijn over het algemeen destabiliserend, vooral in Bosnië-Herzegovina.

De situatie in Kosovo kan inleiding worden tot een verdere desintegratie van Joegoslavië. Met name in Montenegro dreigt een confrontatie tussen de deelstaatregering en de federale autoriteiten.

Bosnië-Herzegovina

Economische gevolgen van oorlog om Kosovo

Er zijn aanwijzingen dat de strijd in Kosovo heeft geleid tot een vergroting van de handel tussen de beide entiteiten in Bosnië-Herzegovina. Met name lijken producenten in de RS zich in toenemende mate te wenden tot afnemers in de Moslim/Kroatische Federatie (MKF), omdat zij het contact met hun traditionele afzetmarkten in Joegoslavië verliezen. Overigens zijn er ook indicaties dat niet alle handalaren in de RS hun activiteiten hebben kunnen verleggen, zodat velen van hen zich op korte termijn gedwongen zullen zien hun ondernemingen te sluiten.

Het is voortdurend de hoop van de internationale gemeenschap geweest dat het stimuleren van de handel tussen de RS en de MKF tot meer politieke eenheid zou leiden. Op het eerste gezicht lijkt een dergelijke intensivering van de handel, die tot op heden verre is achtergebleven bij de streefcijfers, het onbedoelde neveneffect van de NAVO-aanvallen op Joegoslavië is. Daarbij moet echter worden aangetekend dat ook in de hoogtijdagen van de strijd in Bosnië-Herzegovina sprake was van handel tussen de Serviërs en hun tegenstanders, zonder dat dit ooit tot politiek integratie heeft geleid. Bovendien is denkbaar dat zij die hun inkomsten verliezen als gevolg van het NAVO-ingrijpen in Joegoslavië een wrok zullen koesteren tegen diezelfde NAVO, niet alleen in Kosovo, maar ook in Bosnië-Herzegovina.

Moslim/Kroatische Federatie

Izetbegovic tegen dubbelrol Kroaten

De vertegenwoordiger van de Moslims in het Bosnische nationale presidium, Izetbegovic (SDA), heeft in Sarajevo besprekingen gevoerd met de Kroatische minister voor relaties met Bosnië-Herzegovina en de Moslim-Kroatische Federatie (MKF), Kovac. Tijdens deze ontmoeting heeft Izetbegovic zijn onvrede geuit met het feit dat Bosnische Kroaten hun stem mogen uitbrengen voor de verkiezingen in Kroatië. Izetbegovic heeft Kovac een brief voor de Kroatische president Tudjman overhandigd, waarin hij aangeeft de kwestie van de dubbele paspoorten, die het de Bosnische Kroaten mogelijk maakt deel te nemen aan de Kroatische verkiezingen, in de toekomst aan de orde te zullen stellen. De verkiezingen in Kroatië staan gepland voor

najaar 1999.

Overeenkomstig de Dayton-akkoorden hebben de Bosnische Kroaten het recht zowel het Bosnische als het Kroatische staatsburgerschap te bezitten. Volgens Izetbegovic zouden de Bosnische Kroaten een keuze moeten maken tussen beide paspoorten, waaruit hun loyaliteit aan de staat Bosnië-Herzegovina zou moeten blijken. Hoewel de internationale gemeenschap zich van deze tegenstelling bewust is, lijkt het Kantoor van de Hoge Vertegenwoordiger (OHR) niet van plan de Bosnische Kroaten het recht op dubbele paspoorten te ontzeggen. Wel zijn er aanwijzingen dat OHR probeert de deelname van de Bosnische Kroaten aan de verkiezingen in Kroatië te ontmoedigen door het aantal stemlokalen in Bosnië-Herzegovina terug te brengen. Het streven van OHR om de twaalf afgevaardigden die namens de Kroatische "diaspora" (o.a. Bosnische Kroaten) zitting hebben in de Sabor, het Kroatische parlement, te reduceren, zal waarschijnlijk op veel verzet van de Kroatische autoriteiten stuiten, niet in de laatste plaats omdat de meeste Bosnische Kroaten trouw stemmen op de HDZ, de partij van Tudjman. Geconfronteerd met de groeiende populariteit van de oppositie in Kroatië, heeft de HDZ de stemmen van de Bosnische Kroaten nodig om in het zadel te kunnen blijven.

Handzic treedt af als minister in Centraal-Bosnië

De minister van Binnenlandse Zaken van het Centraal-Bosnië kanton (Kanton 6), Handzic (SDA), is op 17 mei afgetreden. Dit is een reactie op het terugtreden van de vice-minister van Binnenlandse Zaken van het kanton, Lucic (HDZ BiH), op 16 april. Een lijst van mogelijke opvolgers van Handzic en Lucic zal op 21 mei aan UN IPTF worden overhandigd. Het Centraal-Bosnië kanton is één van de "gemengde" kantons in de Moslim-Kroatische Federatie (MKF), waar de vorming van een gemeenschappelijke kantonale politie en judicieel systeem in de tegenwerking van Kroaten en Moslims heeft geresulteerd. Bomaanslagen op politiefunctionarissen werden afwisselend toegeschreven aan de geheime dienst van de Bosnische Moslims (AID) en intimidatie door de Kroatische georganiseerde misdaad, waardoor het onderlinge wantrouwen werd versterkt. Er waren aanwijzingen dat Handzic, een SDA hard-liner met nauwe banden met de AID, vanwege obstructie uit zijn ambt zou worden gezet. Het moment van Handzic's aftreden is des te interessanter, omdat er recentelijk een toename van criminele activiteiten in het Centraal-Bosnië kanton werd gesignaleerd. Dit zou het gevolg zijn van een machtsvacuüm binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat een maand geleden zou zijn vergroot door het aftreden van Lucic. Lucic, voormalig burgermeester van Jajce, stond bekend als een gematigde Kroaat, die de problematiek in de kanton wilde doorbreken. Vast staat, dat slechts door een daadkrachtig leiderschap en onderlinge samenwerking, gekoppeld aan internationaal toezicht, een hernieuwde escalatie in Centraal Bosnië kan worden voorkomen.

Bosnisch-Servische republiek (RS)

Poplasen en SRS ageren tegen internationale gemeenschap

De ex-president van de Bosnisch-Servische Republiek (RS), Poplasen, heeft op 18 mei in een telefonisch interview gezegd dat de Bosnische Serviërs het verzet van de FR Joegoslavië (FRJ) tegen de NAVO "agressie" volledig steunen. Poplasen, die op 5 maart door de Hoge Vertegenwoordiger werd afgezet, onderstreepte dat de Bosnische Serviërs zonder Servië en Joegoslavië geen toekomst zullen hebben. Poplasens partij, de extreem-nationalistische SRS, heeft tijdens de vergadering van het RS parlement geprobeerd Westendorps beslissing Poplasen af te zetten ter discussie te stellen, maar vond niet de benodigde meerderheid om dit punt op de agenda te kunnen opnemen.

Voor de internationale gemeenschap staat de positie van Poplasen niet ter discussie: hij is een machteloze, uit zijn ambt gezette ex-president die "voorlopig mag blijven rondrijden in de presidentiële auto", zoals de woordvoerder van het Kantoor van de Hoge Vertegenwoordiger (OHR), Haselock, het onlangs formuleerde. Dat de poging van de SRS het ontslag van Poplasen aan de orde te stellen bakzeil haalde, geeft aan dat voor het RS parlement de kwestie-Poplasen een gepasseerd station is. Hoewel de voormalige regeringspartij SDS het verzoek van de SRS steunde, lijkt deze grootste oppositiepartij zich te hebben gerealiseerd dat de terugkeer van Poplasen uitgesloten is. Door, in navolging van de Sloga-regeringscoalitie, voor de RS begroting te stemmen, toonde de SDS hoofdzaken van bijzaken te kunnen scheiden: instemming met het budget was immers een noodzakelijke voorwaarde voor het verkrijgen van donorgeld. Dat dit niet als steun

voor de door premier Dodik geleide demissionaire regering moet worden uitgelegd, benadrukte de voorzitter van de SDS, de voormalige parlamentsvoorzitter Kalinic, die heeft aangekondigd op 27 mei, tijdens de volgende parlementsitting, om het aftreden van Dodik te vragen.

Nieuwe geruchten omtrent premierschap Ivanic

Er zijn opnieuw geruchten dat de partijloze politicus Ivanic op korte termijn zal worden benoemd tot kandidaat-premier van de RS. De nominatie zal naar verluidt worden gedaan door parlamentsvoorzitter Djokic. Mogelijk zal het RS-parlement op 7 juni bijeenkomen om deze kandidatuur te bespreken. Ook andere kwesties, zoals de participatie van Servische politici in de Bosnische instellingen en de Brcko-kwestie zullen dan aan de orde komen.

Het RS-parlement is de afgelopen maanden vrijwel niet bijeen geweest, onder meer omdat de Servische politici (van welke politieke signatuur dan ook) grote bezwaren hadden tegen recente beslissingen van de internationale gemeenschap. Met name het ontslag van Poplasen, de Brcko-kwestie en het feit dat Westendorp bijna openlijk streefde naar voortzetting van de regering-Dodik, stuitte op groot Bosnisch-Servisch verzet. Er is de afgelopen maanden herhaaldelijk gespeculeerd over een alternatieve coalitie. Met name de regeringspartij SPRS, de partij van Djokic en het Servische lid van het Bosnische presidium Radisic, leek oren te hebben naar samenwerking met de SDS en haar partner SRS. Bovenstaande geruchten lijken er andermaal op te wijzen dat zich een meerderheid voor een dergelijke regering aftekent. Daarmee zou de SPRS zich onttrekken aan de wensen van Westendorp. Het is echter onduidelijk wat de HV tegen een dergelijk initiatief zou kunnen ondernemen, zeker als hij een verdere polarisatie in de Bosnisch-Servische politiek wil vermijden.

Kroatië

Geweld tegen Kroatische Serviërs neemt toe

Het Kroatische Helsinki-Comité heeft gemeld dat er in toenemende mate sprake is van geweld jegens de Servische minderheid in Kroatië. Vooral in oost-Slavonië worden Serviërs bedreigd of geïntimideerd. Doel zou zijn de achtergebleven Serviërs te dwingen Kroatië te verlaten. De politie zou volgens het comité onvoldoende optreden tegen deze intimidaties. Het betreffende rapport lijkt te worden bevestigd door een recente studie van de OVSE, dat de vervulling van Kroatische beloftes op het gebied van onder meer de mensenrechten tot stilstand is gekomen en in sommige opzichten zelfs sprake is van regressie. Daarop is verontwaardigd gereageerd door de Kroatische regering, die spreekt van "een eenzijdige en op particuliere belangen gericht rapport" vol "ongebalanceerde analyses" en "onvoldoende beargumenteerde conclusies".

Ondanks fraaie beloftes en toezeggingen heeft de Kroatische regering nauwelijks iets gedaan om de terugkeer van Servische vluchtelingen mogelijk te maken. Intengendeel, het heeft er alle schijn van dat het in de bedoeling ligt van de Kroatische autoriteiten om het aantal Serviërs niet verder te laten stijgen. Het is vrijwel onmogelijk om te bewijzen dat de Kroatische overheden de hand hebben in het onder druk zetten van de achtergebleven of teruggekeerde Serviërs, maar het is onomstreden dat zij nauwelijks optreedt tegen de schuldigen. Er moet dan ook rekening mee worden gehouden dat de komende maanden nog meer Serviërs uit Kroatië zullen vluchten.

Kroatië zal Abdic niet uitleveren

De Kroatische minister van Justitie, Separovic, heeft op 18 mei verklaard dat Kroatië het van oorlogsmisdaden beschuldigde voormalige Bosnische presidiumlid Abdic niet zal uitleveren aan Bosnië-Herzegovina. Eerder had Interpol, op voordracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken van Bosnië-Herzegovina, een internationaal arrestatiebevel tegen Abdic uitgevaardigd. Abdic wordt door de Bosnische Moslims als een verrader gezien, omdat hij in september 1993, na in conflict te zijn gekomen met de toenmalige president Izetbegovic, het door hem gecontroleerde gebied in het uiterste noordwesten van Bosnië-Herzegovina autonoom verklaarde. Abdic's volgelingen namen vervolgens de wapens op tegen de aan Izetbegovic loyaal gebleven Bosnische regeringstroepen. Na de val van zijn bolwerk in augustus 1995 vluchtte Abdic naar Kroatië. Vanuit Kroatië heeft hij tevergeefs geprobeerd weer voet aan de grond te

krijgen in Bosnië-Herzegovina: als kandidaat voor de in september 1998 gehouden presidentsverkiezingen wist hij slechts 36.000 stemmen te vergaren. Door zijn nauwe banden met de Kroatische president Tudjman, zijn Kroatisch staatsburgerschap, en het verzoek van de Bosnische Moslims aan het Internationaal Joegoslavië Tribunaal (ICTY) hem aan te klagen, lijkt het onwaarschijnlijk dat Kroatië Abdic ooit zal uitleveren.

Joegoslavië

Kosovo

Vertrouweling Milosevic verwacht snel einde oorlog

Karic, een Servisch zakenman en vertrouweling van FRJ-President Milosevic, heeft in een interview met een Duitse correspondent aangegeven dat Milosevic bereid zou zijn te onderhandelen met Amerika, Rusland en Duitsland over de stationering van een gewapende troepenmacht in Kosovo. Er zou een plan bestaan dat uitgaat van gemengde politie-eenheden. Deze eenheden zouden kunnen worden samengesteld uit Serviërs, Kosovo-Albanezen en gewapend UN-personeel. Ook zouden onderhandelingen met de (voormalige?) "schaduwpresident" van Kosovo, Rugova, moeten worden voortgezet op basis van het plan dat onlangs is voorgesteld door de G8. In het vraaggesprek had Karic verder toegegeven dat in Kosovo gruwelijkheden zijn begaan. De schuldigen moeten zich volgens hem voor hun daden verantwoorden.

Karic bekleedt geen enkele officiële functie binnen het bestuur van de FRJ of Servie. Op zich kunnen zijn uitlatingen derhalve niet gezien worden als een verklaring van de regering in Belgrado. In het licht van zijn relatie met Milosevic moeten zijn opmerkingen echter niet als waardeloos worden beschouwd. Zeker wanneer Milosevic niet reageert op de uitlatingen van zijn vertrouweling, kan worden aangenomen dat de FRJ-President stilzwijgend instemt met het "aanbod" van Karic, dat op ondergeschikte punten afwijkt van het officiële Joegoslavische standpunt. Het is echter te vroeg om de uitlatingen van Karic te zien als een serieus onderhandelingsaanbod van de zijde van Milosevic. Eerder is het een zoveelste proefballonnetje dat wordt opgelaten om na te gaan in hoeverre de NAVO bereid is om toe te geven aan een voorstel dat afwijkt van haar oorspronkelijke eisen.

Verdeeldheid binnen UCK

Diverse bronnen melden dat er aanwijzingen zijn voor verdeeldheid binnen de gelederen van het "Kosovo Bevrijdingsleger" (UCK). Er zou onenigheid heersen over het leiderschap en te volgen koers. Het UCK-kamp lijkt verdeeld in "hardliners" en "compromisgezinden". Of er daadwerkelijk onenigheid heerst in de gelederen van het UCK is niet te bevestigen. Als dit echter wel waar blijkt te zijn, is denkbaar dat deze samenhangt met de verliezen die het UCK de laatste tijd heeft geleden in de strijd met de Joegoslavische strijdkrachten (VJ). Het ligt voor de hand dat leiders elkaar verantwoordelijk stellen voor eventuele verliezen. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat binnen het politiek leiderschap van het UCK verdeeldheid bestaat over de gewenste politieke toekomst. Sommigen lijken (in overeenstemming met de officiële opstelling van de internationale gemeenschap) bereid tot een situatie waarin niet verder gegaan wordt dan autonomie, met eventuele onafhankelijkheid in de toekomst, anderen lijken onder alle omstandigheden te blijven streven naar onmiddellijke en totale onafhankelijkheid voor Kosovo. Ten slotte kan een mogelijke oorzaak liggen in de recente benoeming van Generaal-majoor Ceku als militair leider van het UCK. Hij is afkomstig van buiten de organisatie. De kans is groot dat het benoemen van Ceku als militair leider de spanningen binnen de organisatie heeft vergroot.

Robertson roept (vrijwel) op tot opstand

De Britse minister van Defensie Robertson heeft de Servische bevolking opgeroepen om, als zij werkelijk om het land geeft, "iets aan de positie van president Milosevic moet doen". Hij sprak zich uit voor steun aan de Servische oppositie. Hoewel het (net) niet met zoveel woorden wordt gesteld, is de uitspraak van Robertson een nieuwe aanwijzing dat belangrijke spelers in de internationale gemeenschap uit zijn op de val van Milosevic. De aanname lijkt daarbij te zijn dat een eventuele opvolger méér tot concessies bereid zou zijn dan Milosevic. Daarbij wordt over het hoofd gezien dat de populariteit van Milosevic onder invloed van zijn harde opstelling inzake "Kosovo" alleen maar is gegroeid, dat een door de internationale gemeenschap

gesteunde kandidaat onder de Servische bevolking bij voorbaat verdacht is, en dat een alternatief voor Milosevic bijna automatisch méér nationalistisch zal zijn dan hij.

"Alleen Joegoslavische staatsburgers kunnen terugkeren"

Een woordvoerder van de Joegoslavische regeringspartij SPS, de partij van Milosevic, heeft verklaard dat alleen de etnische Albanezen die Joegoslavisch staatsburger zijn, kunnen terugkeren naar Kosovo. Deze uitspraak is bijna onbeschaamd te noemen, aangezien de Joegoslavische en Servische autoriteiten van vele uit Kosovo gevluchte Albanezen de identiteitspapieren hebben afgenomen. Zij zullen, zo zij al naar Kosovo willen terugkeren, slechts moeilijk kunnen bewijzen over het Joegoslavische staatsburgerschap te beschikken. De genoemde uitspraak is een bijna openlijke erkenning dat Joegoslavië erop rekent dat een substantieel aantal Albanezen nooit meer naar Kosovo terug zal keren.

Montenegro

Nieuwe wrijvingen tussen Montenegro en VJ

De Montenegrijnse president Djukanovic heeft andermaal de vrees uitgesproken dat de Joegoslavische strijdkrachten (VJ) gewapenderhand de macht over willen nemen in zijn deelrepubliek. Aanleiding was de recente beslissing van de federale overheden dat de VJ een aantal grensposten met Kroatië en Bosnië-Herzegovina onder eigen controle nemen. Daarmee zou de VJ het "Joegoslavische" karakter verliezen en zich dienstbaar maken aan een dictatuur die in de visie van Djukanovic stervende is. Ook het feit dat het Joegoslavische Tweede Leger, dat onder meer verantwoordelijk is voor de verdediging van Montenegro, steeds meer een "Servisch" karakter krijgt, werd in dergelijke termen gepresenteerd. Het zou volgens de Montenegrijnse media gaan om officieren uit Servië, maar ook uit de RS en zelfs uit de voormalige Krajina, de "Servische Republiek" in Kroatië. Inmiddels heeft de partij van Djukanovic's voorganger en rivaal Bulatovic gesteld dat Djukanovic erop uit is een burgeroorlog in Montenegro te ontketenen. De informatie-afdeling van de Generale Staf van de VJ heeft gesteld dat Montenegro zich dienstbaar maakt aan de "buitenlandse agressor". Demonstranten in de Servische stad Cacak zouden volgens de Montenegrijnse media steun hebben betuigd aan Djukanovic en de "suïcidale" opstelling van Milosevic hebben bekritiseerd.

Het heeft er alle schijn van dat de strijd in Kosovo fingeert als katalyst voor de bestaande rivaliteit tussen Djukanovic en de federale autoriteiten onder leiding van Milosevic en Bulatovic, die Djukanovic heeft afgelost als federaal premier. Dat is opmerkelijk, omdat Djukanovic aanvankelijk vooral de nadruk legde op de (theoretische) gelijkberechtigtheid van Montenegro ten opzichte van Servië, en zeker in de kwestie "Kosovo" gelijke belangen heeft met de federale regering. Hoewel om uiteenlopende redenen, zijn beiden gekant tegen de opwaardering van Kosovo in de federatie. De strijd in Kosovo, en met name het NAVO-ingrijpen als gevolg daarvan, heeft ook in Montenegro geleid tot een verhoging van de populariteit van Milosevic en Bulatovic. Dat heeft laatstgenoemde de gelegenheid gegeven zijn kritiek op zijn rivaal Djukanovic te intensiveren. Bovendien kunnen de federale overheden stellen dat Djukanovic met de (binnenlandse en buitenlandse) vijand heult. Het resultaat van de strijd in Kosovo is dus een politieke polarisatie van de standpunten tussen Djukanovic en zijn tegenstanders.

Het optreden van de VJ is tot op heden gekenmerkt door terughoudendheid en is op de keper beschouwd verklaarbaar. Het ligt voor de hand dat een leger in een staat van feitelijke oorlog, zeker als die een binnenlandse guerrilla-component heeft, erop aandringt dat de grenzen van het land adequaat gecontroleerd worden. De VJ heeft dan ook herhaaldelijk geprotesteerd tegen het feit dat Montenegro, om haar verwerping van de federale autoriteiten te illustreren en om een wit voetje te halen bij de internationale gemeenschap, de grensovergangen met Bosnië-Herzegovina en Kroatië juist openstelt. Mede gezien de constitutionele verantwoordelijkheid van de VJ voor het verdedigen van de territoriale integriteit van Joegoslavië heeft zij geen andere mogelijkheid gezien om de grenscontrole onder eigen beheer te nemen. Ook voor de "servisering" van het Tweede Leger bestaat een eenvoudige verklaring: deze hangt deels samen met het aanzienlijke verschil in grootte van de bevolking van Servië en Montenegro (van de 10 miljoen Joegoslaven is slechts 600.000 Montenegrijn), en deels met het feit dat de Montenegrijnse autoriteiten zelf enkele weken geleden Montenegrijnse reservisten hebben opgeroepen de dienst in de VJ te ontduiken.

Al met al heeft het er alle schijn van dat de zenuwenoorlog tussen Montenegro en de federatie verder oploopt. Dat kan leiden tot een confrontatie, al lijken geen van beide partijen daarbij belang te hebben. Indien die confrontatie gepaard gaat met grootschalig wapengeweld, is Montenegro daarbij bij voorbaat kansloos. De Montenegrijnse politie is niet opgewaasen tegen de VJ. Bovendien zullen de federale strijdkrachten, hoezeer Djukanovic ook het tegendeel wil beweren, gesteund worden door een substantieel deel van de Montenegrijnse bevolking. Daardoor zou een dergelijke confrontatie vermoedelijk inderdaad leiden tot een burgeroorlog in Montenegro, en op Djukanovic's val. Dat is vermoedelijk de voornaamste reden dat Djukanovic toenadering zoekt tot de internationale gemeenschap en zichzelf graag presenteert als een gematigd, democratisch leider.

Vojvodina

Etnisch-Hongaarse leiders dienen strijdbijl te begraven

Volgens de Hongaarse media hebben de leiders van de diverse partijen van de Hongaarse minderheid in Joegoslavië afgesproken om samen te werken aan een plan voor autonomie voor de voormalig autonome provincie Vojvodina, waar de meeste Hongaren wonen. Dat zou onder meer het gevolg zijn van druk van de Hongaarse regering. Volgens een woordvoerder van één van de belangrijkste partijen, de SVM, is dat de enige manier waarop de internationale gemeenschap met het probleem van de Hongaren in Joegoslavië kan omgaan. Ook de andere belangrijke partij, de MDSV, beled steun aan dit streven.

Zeker sinds Hongarije lid is van de NAVO, zijn de Hongaarse autoriteiten een spreekbuis voor de Joegoslavische Hongaren. Dezen bevinden zich in een ambivalente situatie. Enerzijds hebben zij zich ten opzichte van de Joegoslavische autoriteiten altijd als gematigd willen afschilderen en derhalve in positieve zin willen spiegelen aan de Albanen in de andere voormalig autonome provincie Kosovo. Anderzijds hebben zij er nooit een geheim van gemaakt dat zij mee willen profiteren van eventuele politieke concessies aan Kosovo. Daarbij worden zij kennelijk gesteund door de Hongaarse regering, die er kennelijk naar streeft dat de Vojvodina-Hongaren hun onderlinge verdeeldheid opgeven en een gezamenlijk plan voor autonomie ontwikkelen. Nog afgezien van de vraag of de persoonlijke rivaliteit tussen de Hongaarse leiders beter kan worden overwonnen dan die tussen de Kosovo-Albanese leiders, is het denkbaar dat de Hongaren op deze wijze ongewild de Joegoslavische autoriteiten van een argument voorzien om concessies ten aanzien van Kosovo (en Vojvodina!) af te wijzen, omdat deze een precedent zouden kunnen vormen voor de totale desintegratie van Joegoslavië.

Macedonië

Conflicten tussen Macedonië en UNHCR

Het afgelopen weekeinde is sprake geweest van een conflict tussen UNHCR en Macedonische autoriteiten. Aanleiding was het feit dat Macedonië duidenden vluchtelingen uit Kosovo onder dwang wilde transporteren naar Albanië. Inmiddels zou Macedonië water bij de wijn hebben gedaan. De opstelling van Macedonië ten aanzien van de kwestie-Kosovo is uitermate ambivalent. Enerzijds zoekt Macedonië toenadering tot internationale organisaties, primair de NAVO. Daarom zal het land de internationale gemeenschap niet graag redenen tot woede geven. Anderzijds vreest Macedonië dat de kwestie-Kosovo door de Albanese minderheid in Macedonië zelf, die zich eveneens gediscrimineerd acht, als een precedent voor meer autonomie zal worden beschouwd. Verder veroorzaakt de komst van vele duizenden Albanen een additionele druk op het toch al veelgeplaagde land, met name in sociaal-economisch opzicht. Bovendien hebben etnische Macedoniërs reeds herhaaldelijk de vrees uitgesproken dat de "etnische balans" (een eufemisme voor dominantie van etnische Macedoniërs) door de toestroom van Albanen verstoord wordt. Een bijkomende overweging is dat Joegoslavië reeds herhaaldelijk heeft onderstreept dat het Macedonië de samenwerking met de NAVO niet in dank afneemt. Omdat de klachten van de Macedonische regering door de NAVO vaak genegeerd worden, maar ook omdat Macedonië vreest voor eeuwig met grote aantallen Albanese vluchtelingen opgescheept te zitten, komt het geregeld tot conflicten tussen de internationale gemeenschap en Macedonische autoriteiten. Er is geen reden om aan te nemen dat dergelijke wrijvingen zich niet zullen herhalen.

Vrachtwagenchauffeurs dreigen NAVO met blokkade

De vakbond van Macedonische vrachtwagenchauffeurs heeft compensatie geëist voor de verliezen die zij zouden lijden als gevolg van de NAVO-aanvallen op Joegoslavië. Tot nu toe zouden zij voor 60 miljoen US dollar aan inkomsten zijn misgelopen. Gedreigd werd dat anders wegen zouden worden geblokkeerd om de NAVO te verhinderen goederen te vervoeren. Overigens werd tevens de Macedonische regering bekritiseerd omdat zij de samenwerking met de NAVO mogelijk zou maken. Gezien de economische crisis in Macedonië moet het voor de betrokken chauffeurs bitter zijn dat zij in veel mindere mate dan voorheen in de gelegenheid zijn te rijden naar de voornaamste exportpartner van Macedonië, Joegoslavië. Daarbij moet echter worden aangetekend dat de activiteiten van de NAVO ten aanzien van Kosovo onder (met name het etnisch-Macedonische deel van) de Macedonische bevolking allerm minst populair is. Derhalve is het vermoeden gerechtvaardigd dat ook politieke overwegingen bij het dreigement een rol spelen. Hoewel de Macedonische autoriteiten vermoedelijk met de vrachtwagenchauffeurs zullen sympathiseren, zullen zij zich uit buitenlands-politieke overwegingen gedwongen zien op te treden, als het dreigement ten uitvoer wordt gebracht.